

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ФІНАНСОВОЇ ОРЕНДИ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ**Т. В. Польова, Л. П. Падалко**

Харківський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету
пров. Отакара Яроша, 8, м. Харків, 61045, Україна. E-mail: fsil@ukr.net

На сьогодні у складних умовах здійснення господарської діяльності поширення набувають операції оренди, проте, окрім оновлення матеріально-технічної бази підприємств можуть мати місце операції з фінансової оренди нематеріальних активів. Зважаючи на те, що такі операції потребують висвітлення усіх методичних засад бухгалтерського обліку, у статті розглянуто теоретичні аспекти і особливості вітчизняного нормативно-законодавчого регулювання операцій з фінансової оренди нематеріальних активів, наведено методiku визначення загальної вартості договору фінансової оренди, порядку та розмірів погашення поточних орендних платежів. Також у статті відображено специфіку фіксації на рахунках бухгалтерського обліку операцій фінансової оренди з продажу використовуваних нематеріальних активів та операцій при прямій фінансовій оренді нематеріальних активів.

Ключові слова: фінансова оренда, нематеріальні активи, договір фінансової оренди нематеріальних активів, орендні платежі, продаж використовуваних нематеріальних активів, облік операцій фінансової оренди.

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ УЧЕТА ОПЕРАЦИЙ ФИНАНСОВОЙ АРЕНДЫ НЕМАТЕРИАЛЬНЫХ АКТИВОВ**Т. В. Полевая, Л. П. Падалко**

Харьковский торгово-экономический институт
Киевского национального торгово-экономического университета
пер. Отакара Яроша, 8, г. Харьков, 61045, Украина. E-mail: fsil@ukr.net

Сегодня в сложных условиях осуществления хозяйственной деятельности распространяются операции аренды, однако, кроме обновления материально-технической базы предприятий могут иметь место операции финансовой аренды нематериальных активов. Учитывая то, что такие операции требуют освещения всех методических основ бухгалтерского учета, в статье рассмотрены теоретические аспекты и особенности отечественного нормативно-законодательного регулирования операций финансовой аренды нематериальных активов, приведена методика расчета общей стоимости договора финансовой аренды, порядка и размеров погашения текущих арендных платежей. Также в статье отражена специфика фиксации на счетах бухгалтерского учета операций финансовой аренды по продаже используемых нематериальных активов и операций при прямой финансовой аренде нематериальных активов.

Ключевые слова: финансовая аренда, нематериальные активы, договор финансовой аренды нематериальных активов, арендные платежи, продажа используемых нематериальных активов, учет операций финансовой аренды.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. За сучасних умов складної економічної ситуації в Україні актуальними стають операції з фінансової оренди. У зв'язку з недостатністю сум коштів у ситуації, коли кредитні ресурси є важко доступними, для придбання необхідних активів підприємства починають користуватися послугами фінансового лізингу. Актуальність теми дослідження зумовлюється тим, що окрім оновлення матеріально-технічної бази підприємств (технічне обладнання, машини, складські приміщення тощо), в реальній дійсності можуть мати місце операції з фінансової оренди нематеріальних активів.

Проблеми обліку фінансової оренди необоротних активів досліджувалися у працях вітчизняних та зарубіжних науковців і фахівців у галузі обліку та економічного аналізу, зокрема Р. Ф. Бруханського, В. В. Гливенко, О. І. Гончар [1], В. М. Дибя [2, 3], А. Зайковського [4], А. Клименка [5], А. Козирева [6], Р. О. Мірошнича [7], Г. В. Лебедик, Т. Н. Мурашко, С. Й. Сажинця [8], М. Тарасюк [9], Н. О. Шайдурова, В. М. Шарманської, І. В. Шершуна та інших. Здобутки вчених-економістів у повному обсязі висвітлюють теоретичні аспекти обліку

фінансової оренди, проте важливим аспектом є дослідження методики бухгалтерського обліку операцій з фінансової оренди нематеріальних активів. Оскільки чинна законодавчо-нормативна база не повною мірою висвітлює усі бухгалтерські аспекти фінансової оренди нематеріальних активів, то питання обліку таких операцій залишається відкритим та потребує подальшого дослідження.

Отже, метою статті є дослідження теоретичних основ щодо договору фінансового лізингу нематеріальних активів, методики визначення його вартості, теоретичних основ фінансової оренди нематеріальних активів, а також особливостей відображення таких операцій орендарем та орендодавцем на рахунках бухгалтерського обліку.

МАТЕРІАЛ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ. Закон України «Про фінансовий лізинг» регулює відносини між орендодавцем та орендарем тільки щодо оренди майна. Спеціальні нормативні акти, які б регулювали відносини сторін щодо фінансової оренди нематеріальних активів в Україні на сьогодні відсутні.

В довідковій економічній літературі, виданій в Україні, також не зустрічається визначення фінан-

сової оренди нематеріальних активів. Разом з тим, такі операції в реальній дійсності мають місце.

На наш погляд, під фінансовою орендою нематеріальних активів можна розуміти здійснення таких операцій:

1. Отримання орендарем за договором у виключне платне використання об'єктів нематеріальних активів орендодавця з наступним, після повного погашення орендних платежів, набуттям права власності. Назвемо цей вид оренди – фінансова оренда з продажу використовуваних нематеріальних активів.

2. Отримання орендарем за договором у виключне платне використання придбаних орендодавцем на замовлення орендаря прав на використання об'єктів інтелектуальної власності або інших нематеріальних активів з наступним, після повного погашення орендних платежів, набуттям права власності. Цей вид оренди можна охарактеризувати як пряму фінансову оренду нематеріальних активів.

3. Отримання орендарем за договором у виключне платне використання, створених орендодавцем на замовлення орендаря об'єктів інтелектуальної та іншої аналогічної власності з наступним, після повного погашення орендних платежів, набуттям права власності.

Об'єкти нематеріальних активів, отримані за договором оренди зараховуються на баланс орендаря із зазначенням, що вони отримані на умовах фінансової оренди. При фінансовій оренді нематеріальних активів всі витрати, пов'язані із їхнім використанням (страхування, амортизація, поточне обслуговування тощо) несе орендар. Орендодавець передані нематеріальні активи списує з балансу, а залишкову вартість обліковує як довгострокову дебіторську заборгованість [10].

Податковий кодекс України не описує особливостей щодо оподаткування операцій з фінансової оренди нематеріальних активів. У зв'язку з цим, у договорі фінансової оренди обов'язково необхідно передбачити умову, за якою орендар набуває право власності на відповідні об'єкти після повного погашення орендних платежів. Це дозволить орендодавцю не нараховувати податок на додану вартість при оформленні документів та передачі об'єкта нематеріальних активів у фінансову оренду. В такому випадку податкові зобов'язання з податку на додану вартість орендодавець буде нараховувати в періоді нарахування або при отриманні орендної плати.

Розглянемо методику визначення вартості договору фінансової оренди нематеріальних активів. При укладенні договору фінансового лізингу нематеріальних активів серйозною проблемою є визначення його загальної вартості, порядку та розмірів погашення поточних орендних платежів.

Якщо має місце продаж на умовах фінансової оренди використовуваних нематеріальних активів, то вартість договору може включати такі складові елементи [11]:

- відшкодування залишкової вартості об'єкта нематеріальних активів ($Зв$);
- прибуток ($Пр$), який передбачає отримати орендодавець за сприятливих умов ринку;

– відшкодування інших витрат ($Рв$), пов'язаних із фінансовою орендою об'єкта нематеріальних активів (посередницькі витрати, страхування тощо);

– відшкодування втрат, пов'язаних з інфляцією ($Ів$).

Отже, загальна вартість договору фінансової оренди нематеріальних активів ($Вд$) може бути визначена за формулою:

$$Вд=Зв+Пр+Рв+Ів. \quad (1)$$

При укладенні договору, як правило, відомими є значення залишкової вартості об'єкта нематеріальних активів ($Зв$) та інші витрати ($Рв$).

Розмір прибутку, який має намір отримати орендодавець, узгоджується з орендарем на початковій стадії договірної процесу і встановлюється у відсотках до залишкової вартості об'єкта фінансової оренди. Орієнтиром може виступати виробнича рентабельність орендодавця ($Р$), яка визначається як відношення прибутку, отриманого від продажу продукції, ($Пп$) та її собівартості ($Св$).

Тобто,

$$P=\frac{Пп}{Св}. \quad (2)$$

Отже, прибуток можна визначити таким чином:

$$Пп=P \times Св. \quad (3)$$

Якщо умовно прийняти, що залишкова вартість об'єкта фінансової оренди є собівартістю, тоді прибуток від його продажу може розраховуватися за формулою:

$$Пр=P \times Зв. \quad (4)$$

Таким чином, теперішня вартість об'єкта оренди, яка підлягає відшкодуванню орендодавцю ($ТВО$), становить:

$$ТВО=Зв+Пр+Рв. \quad (5)$$

Загальні втрати від інфляції залежать від прогнозованих індексів інфляції, тривалості дії договору фінансової оренди, розмірів орендної плати та схеми внесення платежів (початок або кінець періоду).

Якщо поточні орендні платежі передбачено здійснювати систематично в кінці кожного періоду, то із врахуванням прогнозованих середніх рівнів інфляції (I_{inf}), для першого періоду розмір орендної плати ($ОП_1$) становитиме:

$$ОП_1 = \overline{ОП} + \overline{ОП} \times (\overline{I_{inf}} - 1). \quad (6)$$

Втрати від інфляції для першого періоду ($Ів_1$) можна визначити:

$$I_{e1} = \overline{OP} \times (\overline{I_{inf}} - 1). \quad (7)$$

Відповідно, для другого періоду розмір орендної плати (OP_2) становитиме:

$$OP_2 = \overline{OP} \times \left[1 + 2 \times (\overline{I_{inf}} - 1) \right]. \quad (8)$$

Отже, для періоду n розмір орендної плати буде визначатись:

$$OP_n = \overline{OP} \times \left[1 + n \times (\overline{I_{inf}} - 1) \right] \quad (9)$$

Загальну вартість договору фінансової оренди можна визначити:

$$V_{\partial} = \sum_{j=1}^n \overline{OP} \times \left[1 + j \times (\overline{I_{inf}} - 1) \right]. \quad (10)$$

Загальний розмір втрат, пов'язаних із інфляцією, які розраховує відшкодувати орендодавець у складі орендних платежів, можна визначити:

$$I_{e} = \sum_{j=1}^n \overline{OP} \times j \times (\overline{I_{inf}} - 1). \quad (11)$$

Якщо поточні орендні платежі передбачено здійснювати систематично на початку кожного періоду, то для першого періоду сума орендної плати (OP_1) буде дорівнювати середній величині \overline{OP} .

$$OP_1 = \overline{OP}. \quad (12)$$

Відповідно, для другого періоду розмір орендної плати буде становити:

$$OP_2 = \overline{OP} + \overline{OP} \times (\overline{I_{inf}} - 1) \times \overline{OP} \times \left[1 + (\overline{I_{inf}} - 1) \right] \quad (13)$$

Аналогічно, для третього періоду розмір орендної плати буде визначатись:

$$OP_3 = \overline{OP} + \overline{OP} \times \overline{I_{inf}} + \overline{OP} \times \overline{I_{inf}}^2 = \overline{OP} \times \left[1 + 2(\overline{I_{inf}} - 1) \right] \quad (14)$$

Таким чином, для періоду n формула для визначення розміру орендної плати матиме вигляд:

$$OP_n = \overline{OP} \times \left[1 + (n-1) \times (\overline{I_{inf}} - 1) \right]. \quad (15)$$

У такому випадку загальна вартість договору оренди буде визначатись за формулою:

$$V_{\partial} = \sum_{j=1}^n \overline{OP} \times \left[1 + (j-1) \times (\overline{I_{inf}} - 1) \right]. \quad (16)$$

Втрати від інфляції для періоду n (I_{en}) можна визначити:

$$I_{en} = \overline{OP} \times (n-1) \times (\overline{I_{inf}} - 1). \quad (17)$$

Розглянемо особливості обліку орендодавцем операцій фінансової оренди з продажу використовуваних нематеріальних активів. Така операція, зазвичай, може мати місце у випадках, коли орендар не має можливості або бажання одноразово сплатити повну вартість об'єкта нематеріальних активів.

Відповідно до наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» (від 22.11.2004 р. № 732) для належного ведення обліку у орендодавця, на підставі договору фінансової оренди нематеріальних активів, довіреності орендаря та інших документів, оформлюється акт вибуття об'єкта нематеріальних активів (форма № НА-3). Цей документ складають у декількох примірниках: один для бухгалтерії орендодавця, а інший залишається у особи, яка була відповідальна за його зберігання та використання.

На підставі акта вибуття об'єкта нематеріальних активів в бухгалтерському обліку орендодавця здійснюється списання переданого об'єкта з балансу. Залишкова вартість об'єкта фінансової оренди виключається з балансу з відображенням у складі собівартості реалізованих нематеріальних активів (П(С)БО 14 «Оренда»). Цю операцію в бухгалтерському обліку необхідно відобразити за дебетом рахунка 97 «Інші витрати» в кореспонденції з кредитом рахунка 12 «Нематеріальні активи» на суму залишкової вартості переданого об'єкта. На дебет вказаного рахунку також списують всі інші витрати, пов'язані з передачею в оренду відповідного об'єкта (вартість послуг з оформлення ліцензії, державне мито тощо). Одночасно в бухгалтерському обліку, за дебетом субрахунка 133 «Накопичена амортизація нематеріальних активів» в кореспонденції з кредитом рахунка 12 «Нематеріальні активи» відображають списання фактичної величини амортизації об'єкта нематеріальних активів, переданого у фінансову оренду (наказ Міністерства фінансів України «Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» від 30.11.1999 р. № 291).

Одночасно орендодавець повинен відобразити в бухгалтерському обліку повну заборгованість, яку має відшкодувати орендар, протягом дії договору фінансової оренди. Таку операцію відображають за дебетом рахунка 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи» (субрахунок 183 «Інша дебіторська заборгованість») в кореспонденції з кредитом рахунків 74 «Інші доходи» на суму фактичної собівартості переданого у

фінансову оренду об'єкта та 69 «Доходи майбутніх періодів» на величину чистого доходу.

Орендодавець систематично, протягом терміну дії договору фінансової оренди, списує довгострокову дебіторську заборгованість в розмірах, які відшкодовує орендар. Цю операцію в бухгалтерському обліку доцільно відображати за дебетом субрахунка 611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті» в кореспонденції з кредитом рахунка 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи». Фінансовий дохід орендодавця розподіляється між звітними періодами протягом строку оренди.

Також необхідно визначити податкові зобов'язання з податку на додану вартість, а решту

коштів списати на фінансові результати діяльності орендодавця. Вказані операції в бухгалтерському обліку відображають за дебетом рахунка 73 «Інші фінансові доходи» (субрахунок 733 «Інші доходи від фінансових операцій») в кореспонденції з кредитом рахунків 64 «Розрахунки за податками й платежами» та 79 «Фінансові результати» (субрахунок 792 «Результат фінансових операцій»).

Враховуючи значну тривалість дії договору фінансової оренди нематеріальних активів, орендодавцю доцільно використовувати спеціальну картку аналітичного обліку розрахунків з орендарем (рис. 1).

(орендодавець)

КАРТКА
аналітичного обліку поточних розрахунків
з фінансової оренди нематеріальних активів

(рік)

Орендар _____
Назва об'єкта нематеріальних активів _____

Номер, дата укладення договору _____
Номер, дата реєстрації ліцензії _____
Суттєві умови договору: _____
сума договору _____
термін дії договору _____
розмір щоквартальних платежів _____
дата поточних платежів _____

Місяць	Сальдо на початок місяця, грн.		Нараховано (оборот за дебетом рахунку 61)		Отримано орендну плату (оборот за кредитом рахунку 61)			
	Дт	Кт	Кор. рах.	Сума, грн	Дата	Документ	Кор. рах.	Сума, грн.
Січень								
Лютий								
Березень								
Квітень								
Травень								
Червень								
Липень								
Серпень								
Вересень								
Жовтень								
Листопад								
Грудень								
Січень								
Разом								

Рисунок 1 – Зразок картки аналітичного обліку розрахунків з фінансової оренди нематеріальних активів

За умов прямої фінансової оренди підприємство, яке має намір придбати нематеріальні активи для

здійснення діяльності, звертається із проханням до відповідної фінансової компанії. Якщо досягнуто

відповідних взаємовигідних домовленостей, то укладається договір фінансової оренди нематеріальних активів між підприємством (орендарем) і компанією (орендодавцем). Одночасно орендодавець укладає договір із підприємством, яке є власником відповідних об'єктів нематеріальних активів. Орендодавець, за необхідності, може виступати замовником щодо створення (розробки) потрібних орендарю об'єктів нематеріальних активів.

Оплату вартості об'єкта фінансової оренди при їх придбанні орендодавець відображає в обліку за дебетом рахунка 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» в кореспонденції з кредитом рахунка 31 «Рахунки в банках» або інших рахунків. Враховуючи те, що між орендарем та орендодавцем укладається договір фінансової оренди нематеріальних активів, то доцільно зараховувати їх на баланс орендодавця саме як нематеріальні активи. Таким чином, складається проведення за дебетом рахунка 15 «Капітальні інвестиції» в кореспонденції з кредитом рахунка 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» на величину вартості об'єкта нематеріальних активів. Одночасно цю вартість відображають за дебетом рахунка 12 «Нематеріальні активи» в кореспонденції з кредитом рахунка 15 «Капітальні інвестиції». Також в обліку необхідно відобразити податковий кредит з податку на додану вартість. Таку операцію в бухгалтерському обліку орендодавця відображають за дебетом рахунка 64 «Розрахунки за податками й платежами» в кореспонденції з кредитом рахунка 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

Інші операції щодо прямої фінансової оренди нематеріальних активів є аналогічними, як і при фінансовій оренді власних нематеріальних активів.

Під час обліку орендарем операцій з фінансової оренди нематеріальних активів він відображає одержаний об'єкт одночасно як актив і як зобов'язання за найменшою на початок строку оренди оцінкою: справедливою вартістю активу або теперішньою вартістю суми мінімальних орендних платежів (П(С)БО 14 «Оренда»). Такі операції в бухгалтерському обліку доцільно відображати за дебетом рахунка 12 «Нематеріальні активи» в кореспонденції з кредитом рахунка 15 «Капітальні інвестиції», субрахунок 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів». Одночасно необхідно відобразити зобов'язання щодо орендної плати та інвестування коштів у придбання нематеріальних активів. Тобто, складається бухгалтерська кореспонденція за дебетом субрахунка 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів» в кореспонденції з кредитом субрахунка 531 «Зобов'язання з фінансової оренди».

Якщо на умовах фінансової оренди придбано об'єкт, який вже був у використанні, то доцільно в обліку показати його фактичну амортизацію. З цією метою складають кореспонденцію за дебетом рахунка 12 «Нематеріальні активи» і кредитом рахунка 13 «Знос (амортизація) необоротних активів», субрахунок 133 «Накопичена амортизація нематеріальних активів».

Витрати орендаря на поліпшення об'єкта фінансової оренди (модернізація, модифікація), що приз-

водять до збільшення майбутніх економічних вигод, які первісно очікувалися від його використання, відображаються як капітальні інвестиції, що включаються до вартості об'єкта нематеріальних активів у фінансовій оренді.

Щорічно сума довгострокових зобов'язань з фінансової оренди, яка підлягає погашенню орендарем у звітному році, списується кореспонденцією за дебетом рахунка 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди» та кредитом рахунка 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями». Погашення цієї заборгованості відбувається шляхом перерахування орендодавцеві належної суми платежу і в обліку відображається за дебетом рахунка 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями» і кредитом рахунка 31 «Рахунки в банках» або інших рахунків.

Кожного періоду, в якому повинно відбуватись погашення заборгованості за зобов'язаннями з фінансової оренди нематеріальних активів, орендар, за дебетом рахунка 64 «Розрахунки за податками й платежами» в кореспонденції з кредитом рахунка 55 «Інші довгострокові зобов'язання», відображає в бухгалтерському обліку податковий кредит з податку на додану вартість.

ВИСНОВКИ. В ході дослідження було розглянуто теоретичні та методичні аспекти обліку операцій з фінансової оренди нематеріальних активів, досліджено особливості договору фінансової оренди нематеріальних активів, наведено методику визначення його загальної вартості, порядку та розмірів погашення поточних орендних платежів. Крім того, у статті визначено особливості відображення на рахунках бухгалтерського обліку орендодавцем операцій фінансової оренди з продажу використовуваних нематеріальних активів, операцій при прямій фінансовій оренді нематеріальних активів та облік орендарем операцій з фінансової оренди нематеріальних активів. Запропоновано для використання форму аналітичного обліку розрахунків з орендарем нематеріальних активів. Проте зазначимо, що до кінця не вирішеними залишаються питання методологічних аспектів обліку операцій з фінансової оренди нематеріальних активів. Ми підтримуємо точку зору провідних науковців і практиків та вважаємо, що необхідне розв'язання проблем обліку відповідних операцій, в першу чергу, за рахунок удосконалення нормативно-правового регулювання обліку операцій фінансової оренди нематеріальних активів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончар О. І., Павельчук І. В. Нематеріальні активи у формуванні потенціалу підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2009. № 3. Т. 1. С. 77–80.
2. Діба В. М. Комерціалізація і проблеми обліку нематеріальних активів в інноваційній економіці. *Ринок цінних паперів України: науковий виробничо-практичний журнал*. 2010. Вип. 9–10. С. 15–22.
3. Діба В. М. Методи оцінки нематеріальних активів та облік. *Економіка та підприємництво: збірник наукових праць молодих учених та аспірантів*. 2012. Вип. 28. С. 383–396.

4. Зайковский А., Комаров М. Идентификация нематериальных активов – базис их бухгалтерского учёта. *Интеллектуальная собственность*. 2008. № 5. С. 13–19.

5. Клименко А. Нематериальные активы: от приобретения до ликвидации. Харьков: Фактор, 2012. 325 с.

6. Козырев А., Макаров М. Оценка стоимости нематериальных активов и интеллектуальной собственности. Москва: РИЦ ГШ ВС РФ, 2003. 352 с.

7. Мірошник Р. О. Управління розвитком нематеріальних активів підприємства. *Вісник національного університету «Львівська політехніка». Логістика*. 2011. № 706. С. 232–237.

8. Сажинець С. Й. Організація аналітичного обліку нематеріальних активів на підприємствах. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2002. № 7. С. 23–27.

9. Тарасюк М. Нематериальные активы. *Энциклопедия бухгалтера и экономиста*. 2011. № 19. 64 с.

10. Інтелектуальна власність: об'єкти, право, бухоблік, оподаткування, контроль, відповідальність. Харків: Фактор, 2015. 256 с.

11. Клунько О. Роялті (суброялті) як допомога в оподаткуванні. *Бухгалтерія*. 2014. Вип. 6. С. 127–135.

METHODOLOGICAL ASPECTS OF ACCOUNTING FINANCIAL RENTAL OPERATIONS OF INTANGIBLE ASSETS

T. Polova, L. Padalko

Kharkiv Institute of Trade and Economics of Kyiv National University of Trade and Economics
prov. Otakara Yarosha, 8, Kharkiv, 61045, Ukraine. E-mail: fsil@ukr.net

Purpose. The purpose of the article is research of theoretical aspects of contractual relations with financial leases of intangible assets, methods for determining the value of a financial lease agreement, as well as features of the accounting of such operations by the lessee and the lessor. In today's conditions, when credit resources are difficult to access, companies are beginning to use financial leasing services to acquire the necessary assets. So, financial leasing operations are becoming relevant. Relevance of the research topic is due to the fact that, in addition to updating the material and technical base of enterprises (technical equipment, cars, warehouses, etc.) in real life financial leasing of intangible assets may take place. Since the current legislative and regulatory framework does not fully cover all accounting aspects of financial leasing of intangible assets, the issue of accounting for such transactions remains open. **Methodology.** The theoretical and methodical aspects of the accounting of financial leases of intangible assets were considered, the features of the financial lease of intangible assets were investigated, the method of determining its total cost, the order and amounts of repayment of current lease payments is given. **Findings.** The peculiarities of the financial lease transactions on the sale of used intangible assets, operations with direct financial leasing and accounting by the lessee of financial lease of rights to intellectual property objects and other types of resources that do not have material content are reflected on the accounts of the lessor. **Originality.** It is recommended to use the form of analytical accounting of settlements with the lessee of intangible assets. **Practical value.** Determination of the total value of a financial lease agreement of intangible assets. References 12, figures 1, formulas 17.

Key words: financial lease, intangible assets, financial lease agreement of intangible assets, lease payments, sale of used intangible assets, accounting of financial lease operations, financial lease agreement of intangible assets.

REFERENCES

1. Klymenko, A. (2012), «Intangible assets: from acquisition to liquidation», Kharkov: Faktor, p. 325.

2. Sazhynets, S. Y. (2002), «Organization of analytical accounting of intangible assets at enterprises», *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, no. 7, pp. 23–27.

3. Tarasiuk, M. (2011), «Intangible assets», *Entsyklopedyia bukhhaltera y ekonomysta*, no. 19, p. 64.

4. «Intellectual property: objects, law, accounting, taxation, control, responsibility», (2015), Kharkiv: Faktor, p. 256.

5. Klunko, O. (2014), «Royalties (subroyalti) as a tax help», *Bukhhalteriia*, vol. 6, pp. 127–135.

6. Honchar, O. I., Pavelchuk, I. V. (2009), «Intangible assets in the formation of the enterprise's potential», *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, no. 3, part. 1, pp. 77–80.

7. Dyba, V. M. (2010), «Commercialization and accounting of intangible assets in the innovative economy», *Rynok tsimnykh paperiv Ukrainy: naukovyi vyrobnycho-praktychnyi zhurnal*, vol. 9–10, pp. 15–22.

8. Dyba, V. M. (2012), «Methods of valuation of intangible assets and accounting», *Ekonomika ta pidpryemnytstvo: zbirnyk naukovykh prats molodykh uchenykh ta aspirantiv*, vol. 28, pp. 383–396.

9. Miroshnyk, R. O. (2011), «Management of the development of intangible assets of the enterprise», *Visnyk natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*, no. 706, pp. 232–237.

10. Kozыrev, A., Makarov, M. (2003), «Valuation of intangible assets and intellectual property», Moscow: RYTs HSh VS RF, p. 352.

11. Zaikovskiy, A., Komarov, M. (2008), «Identification of intangible assets – the basis of their accounting. Intellectual property», no. 5, pp. 13–19.

Стаття надійшла 24.09.2018.